

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Jubileu arhieresc

(+). Treapta ierarhică de vâdăcă român unzi a fost în toată vremea o povară amarnică. Pentru că nici când n'a însemnat altceva decât strâșnică și neconținută luptă pe două fronturi: cu dușmanii din afară — mulți, puternici și necruțători — și cu dușmanii din casă: sârăcia cruntă, întunerecul minții izvorit din lipsa de învățătură și blestemul unei moșteniri duhovnicești prăelnice miasmelor și bălărilor. Două veacuri și mai bine de strădanii mucenicești n'au fost de ajuns să stârpiască din rădăcini rămășițele unui rău cu mult mai vechiu. Atâtea din durerile lui Atanasie, Inochentie, Petru Pavel Aron și Grigorie Maior sunt și durerile oricărui ierarh de-al nostru de azi, fie că s'ar afla el la Blaj, Oradea, Lugoj, Cluj ori Baia Mare! Așa că icoana arhierelui român unit, zugrăvită maestrul de în veci neuztatul episcop Vasile Hossu, rămâne mereu nouă, adevărată și actuală și, într-o cât i-se va extrage doza de păgânism, se potrivește la perfecție și parafraza: „Quem dii odere, episcopum (romenum unitum) fecere...“

În amănunte nu intrăm. Mai ales că luăm parte, cu sufletul, la jubileul arhierelui Iuliu Hossu al Clujului. A prăznuit Preasfinția Sa împlinirea alor douăzeci de ani de arhierie și au prăznuit și fiii săi sufletești (cărora li-se alătură toată obștea noastră dreptcredincioasă) acest deosebit de impresionant moment din viața marelor lor Păstor. Câte frământări, câte iluzii și câte decepții nu însumează aceste două decenii de arhierie! Cine le-ar putea spune pe toate, afară de cel ce le-a trăit și care niciodată nu le va destăvăni pe toate, dată fiind și firea de aleasă aristocrație a jubilarului?

Dar și dacă nu știm tot ce l-ar ridica și sus în stîmna noastră filială, știm totuși că fostul profesor de teologie și secretar episcopesc din Lugoj, care nu pregeta să steie ceasuri întregi în scaunul mărturisirii ca să asculte povezi de liniere liceeni și că fostul preot militar ce alerga fără odihnă, prin spitalele Vienei, dela pat la pat de suferințe românești, purtând cuvântul mângâierii creștine, a rămas același și în scaunul vâdăcăcesc: gata să aibă o vorbă de bine și o mână de ajutor pentru oricine se îndreaptă spre Dumnezeu. Și fiindcă nu toți ai săi îl pot cerceta la casa părintească, ierarhul Iuliu și-a făcut lege să plece el însuși în căutarea oștelor sale. „Vlădica vizitațiilor canonice“, e o poreclă ce și-a făcut-o în renume.

Să mai înșirăm: grija-i de orfani și de mizeriile speciale ale unor parohii și preoți? Să pomenim realizarea monumentală care este Seminarul Teologic din Cluj? Să-i reliefăm priceperea într-o misiune deosebită pentru a ajunge în posesiunea catedralei și a reședinței vlădăcești din capitala Ardealului? Să stăruim asupra bărbăției ei cu care a luat, și jos și sus, apărarea bisericească noastră, de câte ori numai a fost amenințată cumva? Să laudăm într'insul pe susținătorul călugărilor și reînviătorul, în cadre incomparabil superioare față de trecut, a mândririi dela Nișagiu? Să ne exprimăm venerația față de ilustrul sufragane totdeauna loial față de scaunul vlădăcesc Blaj și totdeauna cu inimă caldă pentru tot ceea ce a fost și este aievea suflet al Blajului celui adevărat, a ctitoriei lui Inochentie Micu. — De primădusăria din lanțuri milenare și vestitor al răscăltării la Patria-Mamă îl cunoaște toată lumea românească. Pe arhierul Iuliu, Doamne păzește-l întru mulți ani!

Scrisoare Grăitoare

— Cum privește un mirean unit provocările unitofobilor ardeleni —

Îndată după congresul Agrului, am primit dela d. învățător-director o scrisoare plină și de amărăciune și de indignare. Deși cu puțină întârziere, îi facem totuși loc cu plăcere. Ea reoglindește bine starea sufletească a credincioșilor noștri mireni, profund măhniiți de unelirile unitofobiei sibiene și cu atât mai strânsi în jurul Bisericii noastre glorioase cu cât înverșunarea nedreaptă a turbuătorilor de pace este mai mare. În același timp, scrisoarea scoate în evidență felul, absolut inadmisibil, în care postul nostru de emisiune radiofonică ține să se pună și el în slujba învrăjbirii confesionale.

Domnule Director,

Din motive care aci nu importă, n'am putut participa la congresul Agrului, ținut la Satumare. Cu gândul și cu sufletul însă am fost acolo. Aveam înmână programul și, cu închipuirea, am urmărit punct de punct desfășurarea lui. Între timp, am deschis și aparatul de Radio. Mai bine nu l-aș fi deschis. Fiindcă ceea ce am aflat m'a tulburat și m'a îndemnat să scriu pe loc rândurile ce urmează.

Radio România, în programul de dimineață, într-o știre scurtă, anunța „rezoluția „For-ului“ de a impune ortodoxismul în România, pe baza unor argumente, pe care eu ca elev le-aș fi numit sofisme, în răspunsul ce l-aș fi dat la logică.

Radio România, în programul dela prânz, în cadrul radio-jurnalului, a precizat cu mare insuflețire și cu unele amănunte informația de dimineață, în legătură cu rezoluția „For-ului“ dela Oradea.

În informația de dimineață, printre argumentele pe baza cărora se poate impune ortodoxismul în România, era și acela că cel 800.000 eroi au fost toți ortodocși. Dar cu toate că am înțeles aluzia, n'am avut dreptul să mă revolt. Dar iată că mă provoacă anunțul dela radio-jurnalul dela 2¹⁰ sau ca să fiu oficial, dela ora 14¹⁰.

Dându-se informația, se apasă cu toată puterea pe cuvintele că cei 800.000 eroi au fost ortodocși și nu evrei sau catolici și pe baza acestei stări evreilor și catolicilor ar urma să li-se impună ortodoxismul.

Întâmplarea a făcut ca în comuna mea să fie azi o nuntă la baptili. Natural că au sosit oaspeți din toate părțile, ba și o fanfară a venit și s'a făcut o propagandă sectară foarte frumoasă și chiar în detrimentul ortodoxismului, pentru că pe aci parohiile ortodoxe sunt sediile cartierului general sectar.

Această întâmplare și faptul că ortodoxismul vrea să cucerească numai pe evrei și pe catolici, m'a făcut să înțeleg de ce reformații și toate sectele nu sunt vizate în rezoluțiile „For-ului“; că poate acesta este scopul final al ortodoxismului, de a mână apa la moara anglicanilor și ca mâine vor putea jubila: majoritatea dominanților va fi o apă și

un pământ și atunci vom avea și noi o „axă“ București-Sibiu-Londra.

Da, așa ar fi dacă s'ar auzi numai glasul lui Codrea Nușu și a celorlalți pe cari nu-i bine a-i aminti, ca să nu contravenim dispozițiilor censurei; însă făcându-ne o mică examinare a conștiinței și cercând glasul sângelui, găsim altfel stând lucrurile.

Conștiința noastră națională e clădită pe studiile multor erudiți istorici și arheologi, cari ne arată că toate drumurile duc la Roma; și până ce nu se vor nimici toate studiile și documentele istorice cari dovedesc acest adevăr și nu se vor putea nimici toate urmele cetăților și drumurilor Romane, conștiința noastră națională va fi tot așa că toate drumurile duc la Roma, și nimeni nu va putea să ne formeze conștiința că toate drumurile duc la Tarigrad, Moscova, Londra sau Maglavit.

Acest aliniat îl vor subscrie și ortodocșii. Ce vor zice însă dacă-și vor examina conștiința național-creștină și vor găsi documentele că Românii s'au născut creștini și că primii preoți i-am avut din Roma și că, în privința creștinismului nostru, iarăși toate drumurile duc la Roma?

În chestiunea aceasta ar trebui să ne dea o rețetă, cum își impacă ei conștiința în fața acestor adevăruri recunoscute de toți, deoarece eu oricât mă întreb imi dau răspunsul că sunt tot așa de original catolic precum sunt de original Român, chiar dacă nu aș fi așa de credincios catolic, precum sunt de credincios Român și atunci am muștrări de conștiință, care mă îmboldesc să fiu tot așa de catolic, precum sunt de Român.

Și acum să revin la afirmația „For-ului“ că toți cei 800.000 de eroi au fost ortodocși. Pe lângă multe aletele, cari dovedesc că această afirmație e neseriosă, mi-aduc aminte de primirea marelui filo-român, Abatele Zavoral, care și-a câștigat simpatia Românilor prin îngrijirea soldaților Români, răniți și năcăjiți, cari cred că i-au atras atenția mai mult întrucât au fost creștini catolici, decât creștini ortodocși.

V'am scris aceste frământări ale sufletului meu în aceste zile critice, pentru a vă ruga să binevoșiți a interveni la forurilor competente, sau a înfățișa opiniei publice starea de jale în care ne găsim. Dacă vor să facă legi cum le place și să ne numească cum vor voi, căci conștiința noastră românească și catolică nu o vor putea constrânge, nici schimonozii, după voia Băznogilor.

În chestiunea postulului de Emisiune Radio România, ar fi bine dacă s'ar preciza, că acest post la care toți plătim abonament și-l audiem, este al unui partid, al unei religii, sau al Națiunii și dacă s'ar preciza, poate că s'ar

găsi de bine ca fiecare partid și fiecare religie și sectă să-și aibă postul său de emisiune!

În speranța că veți binevoi a lua în considerare starea mea sufletească de revoltă contra moravurilor bizantino-fanariote, introduse în scumpa noastră Românie, rămân salutându-Vă.

Gavril Moldovan
inv. dir.

Impresiile de călătorie ale Card. E. Tisserant. Distinsul Purpurat, care ne-a vizitat de curând țara — lăsând în sufletele noastre, a celor uniți în credință cu Roma lui Petru, icoane pe care târziu le va șterge uitarea, și ducând cu dânsul prinosul inimilor noastre, Vicarul lui Hristos, — solicitat de corepondentul din Roma al ziarului parizian „Figaro”, a binevoit a-i încredința, în scris, impresiile de călătorie. — Iată-le:

„Impresia mea e că România este o țară care înaintează și se organizează cam încet, pentru că n'a voit să admită colaborări străine, interesante, ca cea a Angliei și Americii. Bogățiile principale ale României: minerale și păduri, nu sunt încă exploatare la maximum. Dar mulțimea uzinelor metalurgice și chimice dela Bala-Mare, de exemplu, sunt chieșăia unui viitor apropiat. Ceea ce lipsește mai mult, e drumul și, în general, mijloacele de transport. Căci sunt încă la cărușă țărănească, trasă de doi cai mici. — Țara are și o populație scăzută, mai ales la munte. — Din această împrejurare reese că exploatarea pădurilor aduce cu sine o risipă însemnată de lemne, părăsite pe loc, din cauza transportului prea costisitor.

„Biserica română unită, de care eu trebuia să mă interesez ex professo, e fără îndoială în ascensiune. De când a fost eliberată de sub stăpânirea maghiară, această Biserică a înfăptuit progrese considerabile, fie prin organizare, fie prin intensificarea vieții creștinești. Mulțumită importanțelor ajutoare date de Sf. Părinte Pius XI, dela începutul pontificatului Său, venerabilului mitropolit Suciu, au fost create Institute de educație pentru

școlile secundare, iar altele au fost mărite așa că azi sunt extrem de înfloritoare. Aproape în tot local au fost construite, ori sunt în construcție, noul biserici. Totuși, rămâne încă mult de făcut și pe teren material și pe teren spiritual; pentru aceea am fost să-l văd cum stau, ca să-le dau un nou avânt.

„La' M. S. Regele și la președintele de consiliu, Ex. Sa d. Tătărescu, am aflat o înțelegere foarte clară a stării Bisericii române unite și o bunăvoință față de Ea. E drept, că sunt, ici, coala, dominanți fanatici, însă cred că sunt și mulți cari sunt filocatolici.

„E de prisos să mai adaug că 'n toate mediile românești: și la Românii catolici din Transilvania, și la cei din Vechiul Regat, găsești o mare simpatie pentru Franța. Interesant de altfel, mai ales că sub stăpânirea maghiară nu se studia deloc franceza în Transilvania. Din vremea războiului, mulți din acei ce și-au terminat studiile sub vechea stăpânire, ne-au învățat limba, ceea ce e o dovadă de simpatie unanimă pentru țara noastră.”

Fie și aceasta o dovadă, ca și atâtea altele, cristalizate de veacuri, că Roma nu caută să ne înstrăineze, cum cred unele spirite inficiale de dihonie confesională — ci vrea să ne orienteze spre făgașurile marilor realizări: naționale, culturale și spirituale. Trecutul așa ne vorbește! (*Tr. Râmleanu*).

Serbări jubilarie și congres marianist. Norocul de a ocroti aceste frumoase manifestări de credință i-a avut *Sibiul* par. *Victor Aaron*, Dumineca trecută și a fost prilej de împlinirea alor 50 de ani dela înființarea Reun. „Sf. Maria”, a femeilor române unite din acest oraș. Faptul că totodată cu jubileul Reuniunii locale și-a ținut, tot aci, și *Uniunea Mariană Arhidiecezană congresul său anual*, n'a făcut decât să contribuie cu atât mai mult la strălucirea serbărilor.

Începutul festivităților s'a făcut cu serviciul divin oficiat de par. *Dr. Victor Macavelu*, vicarul general dela Blaj, în sobor de preoți, după care au urmat debaterile din sala Prefecturii, unde s'a dus, în coloane disciplinate, mulțimea credincioșilor. Cuvintează cu această

ocazie dna *Laura Boceat*, pres. Reun. Femellor Române Unite din Sibiu; dna prof. *Emilia Hopârteanu* din Blaj, presidenta Uniunii Mariane Arhidiecezane; par. Dr. Vasile Attenie din București; par. V. Aaron; par. Dr. V. Macavelu, președintele congresului festiv; par. I. Isaicu, care citește raportul despre activitatea Reuniunii siblene și telegramele Preasfințitor: Frențiu, Hossu, Rusu și Bălan. — Au făcut impresie excelentă vorbele de frățescă înțelegere și apreciere ale par. I. Nistor, reprezentantul mitropoliei ortodoxe siblene și salutul dnei Emilia protopop Cloran, în numele Femellor Române ortodoxe din localitate.

După masă s'a ținut *congresul festiv al Uniunii Mariane Arhidiecezane*, prezidat de dna Emilia Hopârteanu, care a deschis debaterile cu un inimos cuvânt ocazional, după care au urmat alte, numeroase și simțite vorbiri în legătură cu probleme de ale Uniunii. Raportul l-a citit d. *Olimpiu I. Barna*, secretarul reuniunii mariane blăjen. (În afară de cel pomenit, au mai participat, dela Blaj, la aceste serbări: par. Nicolae Popp, canonic; par. Aug. Folea, dir. cancelariei mitropolitane; par. Dr. Sept. Todorau ș. a.). Seara, la Teatrul Național a avut loc o producție artistică, în cadrele căreia a conferențiat par. *Dr. I. Suciu*, prof. de religie și rector al Internatului vancean de băieți, din Blaj.

De prisos să mai spunem că impresiile „censurilor mariane” petrecute la Sibiu au lăsat urme de neșters în mințile și în inimile tuturor celor ce au luat parte la ele.

Din imperativele vremii

Nu este prea curând să nu i-se fi strâns inima de durere, văzând atacurile îndreptate asupra noastră și a bisericii noastre, de către „frații” de acelaș sânge. În ultimul timp, o adevărată coaliție s'a format împotriva-ne, căci am văzut că și Statul, prin guvernul său liberal, a ținut să încurajeze fără pic de jenă și pe față lupta pornită împotriva noastră. Mai mult: a devenit chiar inițiatorul ei. Actele arbitrare ale guvernului față de „Unirea” dela

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Pentru apologetii „episcopiei misionare”

Constatări ortodoxe în legătură cu vizita lordului Halifax la Berlin

Anglia, ajunsă, din pricina anglicanismului ortodoxesc¹⁾, cam a 5-a roată la carul politicii mondiale, trimite, e nevoită, la Berlin, știe ea pentru ce, pe *lordul Halifax*, și avem și noi atâta cap ca măcar să bunuim, de ce-l trimite. Se știe, iarăși, de cine știe, că *lordul Halifax*, este fiul răposatului *Lord Halifax*, care a renunțat la orice carieră politică — strălucită, căci doar tată-său ca și fiu-său, acesta care ne prilejuește acest articol, au fost miniștri în Anglia — numai ca să facă *Unirea*; pentru *sfânta Untre* a anglicanismului cu Roma. Și *Eduard VII*, care a fost un mare Rege, cel puțin după autorii franțuzi, a zis odată cu melancolie: „Aș vrea să mor în legea bunului *Lord Halifax*”.

Halifax-ii sunt catolici de baștină. Și de aceea mă ocup eu de vizita la Berlin a catolicei *Halifax*, ca să deschid ochii, a-

catolicele și anticatolicele noastre cei deștepti, dar cari nu văd mai încolo de vârful nasului ortodoxesc, din pricina deșteptăciunii lor de oale, sau chiar de berbec. Împăratul, *Wilhelm II al Germaniei*, s'a străduit toată viața lui — vezi și cartea evreului Kohn, alias Ludwig — să se apropie de Anglia, cu familia domitoare a căreia era rudă apropiată. Dar cu cât voia să se apropie, cu atât mai mult se depărta și el și Germania lui. Lucru mai presus de orice îndoială este că Anglia, chiar hoștește, așa cum a spus *William Pitt*, a știut — nu știu acuma dacă mai știe — adecă dacă-i mai merge, să facă politică.

Anglia, care pe cât se vede, a știut și știe ce-i ala politică, vedea bine, că Germania lui *Wilhelm* și a oamenilor lui de paie²⁾, neștiind să facă politică, nu înfățișează pentru ea nicio primejdie. Când, nechezuit, a înfățișat o primejdie, Anglia, știind că Italia din tripla înțelegere, merge cu Franța, s'a alăturat integral Entente-i și a parat această primejdie. Germania a început și a pierdut războiul 1914-1918 fiindcă n'a știut să facă politică. Conte, apoi *Principele de Biliow*, a scris-o negru deștept pe albul nemțesc — știți, cu prilejul conflictului dela *Algeiras* — că a dat Dumnezeu naștei germane toate darurile afară de darul politic. Căci este și asta un dar, desigur, alui Dum-

nezeu. Pentru că aci lumea-l răpitoare; își la nu-și dă. Mai ales darul acesta de a face și a ști să faci politică. Nici *Hitler* nu face excepție. Până n'a stat la răcoare, n'a luat-o'n politică chibzuit. Chiar după ce a ajuns, unde a ajuns, face ochi dulci lui *Ludendorff*, și mai ales *Ludendorff*-oalei, fiindcă dânsa este protagonistă neopăgânismului la *Walhala*; prigonește catolicismul, care e, cel puțin, un bloc de piatră de binșor peste 20 de milioane de conștiințe, și nu-și dă seama că cele 40 de milioane de Lutherani sunt împărțiți în 30 de secte cari se mănăntre ele ca dracii; chiar mai rău decât ar mânca *Săghiu-Blajul* și *Sighetul* non-ortodox-Bala mare. Dacă nu era *Mussolini*, ca'n 20 de minute, al naibii, să mobilizeze 5 divizii pe *Brenner*, după ce a fost omorât *Dolfuss*, nevinovat, (o crimă abominabilă, pe care un om politic și o politică chibzuită, n'o face) trimitea automobilele blindate dela *München* la *Viena*, și era gata războiul: sârta Franța, sârta Anglia, sârta Rusia, după litera tratatului dela *Versailles*.

Dar chestia cu această incapacitate politică germană, se schimbă, după ce *Mussolini* s'a dus la *Hitler* și a vorbit lămurit și surprinzător de bine, nemțește, deși nemțește înseamnă proteste.

Nu *Mussolini* s'a înhamat la carul germanismului ci *Hitler*, că doar el e Germania cu tot și cu toate germanismele ei. Și cititorii *Unirii* știu dintr'un articol al unui protopop al

¹⁾ Vom dovedi-o într'un articol de ce anglicanismul a prilejuit decadența din toate punctele de vedere a Angliei și-o va omori politicește și economicște.

²⁾ Oamenii de paie fiindcă câte odată, le da chiar el personal, paie politice de mâncare, cum alte căpetenii de stat dau altceva de mâncare oamenilor lor.

Bla) și față de preoții cărora, în mod abusiv, le-a oprit subvențiile ce primeau de la Stat, sunt mai mult decât grăitoare.

Cât despre lupta pornită de ortodocși, nici nu mai pomenesc: atacuri peste atacuri, care de care mai nedrept, ținând toate la desființarea bisericii noastre și la încorporarea noastră — vrând-nevrând — în sinul pravoslaviei. Mijloacele, nu interesează. Numai prozelitii să iasă. Ceeace, în calitate de „dominanți” cred că-și pot permite chiar și cu riscul unui război confesional. Del Când îl apucă pe om focul vitejiei, cu greu îl poți astâmpăra. Nici nu încercăm: „Cine scoate sabia, de sabie va muri”, — Ne doare însă.

Odată constatările aceste făcute, se înțelege că nu putem sta cu mâinile în sân. E amenințată doar însăși credința noastră și a credincioșilor noștri. Deci ceea ce avem mai scump și mai sfânt. Primim, așadar, lupta cu „misionarismul” pravoslavnic. Nu vom lupta însă cu armele de care se folosesc contrarii noștri, ci cu acele pe care ni-le oferă Regele Hristos. Și vom învinge! Prin puterea dragostei noastre față de biserică în care ne-am născut, crescut și hrănit; prin puterea credinței neclintite în adevărătatea dogmelor și învățăturilor ei; prin nădejdea în ajutorul și răsplata ce o să primească celce vor răbda până în sfârșit.

Și vom ști să suferim. Sunt în noi forțe cu imense resurse spirituale și lupta între forța spirituală și cea brută s'a terminat întotdeauna cu biruința primei. Preoțimea noastră să fie gata: spiritualicește și moralicește. Să se examineze conștiințele; să-și oțelească sufletul cu puterea rugăciunii; să-și ascutească mintea cu puterea cuvântului lui Hristos. Armele lui: sfințenia, cinstea și dreptatea.

Ceasul de față ne impune însă obligațiuni nu numai față de noi — față de preoți —, ci și față de credincioșii noștri. Adecă, ne obligă să ne punem în gardă și credincioșii și să-i prevenim asupra pericolului luptei, ca să nu-i găsească nepregătiți. Preotul va fi deci făclie de veghe în mijlocul turmei sale, luminând calea pe care trebuie să meargă întreagă turma înspre pășunea cea bună. Va propovădui cu toată energia și căldura adevărătatea dogme-

lor, moralei și disciplinei catolice. Va trezi în credincioși dragostea, devotamentul și alipirea față de Biserica română unită cu Roma, pe care o va face cunoscută în toată marea ei o va face să fie prețuită, încât orice jertfă li-s'ar cere pentru ea, să nu fie nicidecum prea mare a o aduce. În felul acesta, cu credincioși bine pregătiți, vom putea înfrunta orice. Dar cu soldați nelarmați se poate nădăjdui biruința? În predică, să se pună deci un pond deosebit pe aceste lucruri.

Personal, în via Domnului, am avut parte de pastorații foarte grele. Am cunoscut și succese și insuccese. De la început însă, am acordat o deosebită atenție lucrurilor exorse de mine în acest articol: Biserica noastră, dogmele, morala și mai ales disciplina catolică. În nici o împrejurare despre aceste lucruri nu am vorbit cu ușurință, ci totdeauna le-am acordat importanța și considerațiunea în așa măsură, ca să impună și credincioșilor și să-i forțeze a le respecta.

În general credincioșii noștri sunt cam nedisciplinați. Dacă le lași frâu liber, își răstoarnă parohia. Tocmai din acest motiv, preotul, să insiste asupra disciplinei catolice și să-și obișnuiască credincioșii în a respecta de bună voie întreaga ierarhie, legile și rânduielile bisericești. În felul acesta nu vor tot murmura și nu li-se va da prilej de nemulțumire; cauza, — poate unică — a tuturor defecțiunilor. Succesele din parohie, le atribuie eu, acestei discipline catolice.

Toate aceste însă, să se facă fără întârziere. Nu odată pe an, ci de câteori și-se oferă prilejul. Și rezultatul nu va întârzi să se arate. Și vom privi cu încredere în viitor și vom putea înfrunta orice atac. — Aceasta e datoria ceasului de față.

Pr. I. Man

Problemă funest-profetică. E problema hărțuitor dintr-un român neam și unști; hărțuitor ce amenință să devină camăline un păcătos război confesional purtând pata odioasă a fratricidului. Nu discutăm aici dedesupfurile lui, și nu ne ocupăm nici cu agenții provocatori ai acestui desastru în pers-

pectivă. Semnalăm doar' un glas ce-l detestă. Am numit valorosul literat și preotul ortodox întru care nu este fățarnicie, Gala Galaction, care ocupându-se în „Curentul” (15. XI. 37) de cartea pâr. Septimiu Popa: „Temelile Clujului”, scrie, între altele, și luminoasele rânduri ce urmează:

... „Suntem azi două biserici românești: una ortodoxă orientală și alta greco-catolică. Așa ne-a găsit ceasul cel mare al Unirii și așa ne-au plămădit împrejurările și veacurilor de mai înainte. Ce trebuie să facem acum? Să ne urim, să ne prigonim, să ne punem casa în primejdie, pentru că unii pomenim la Sfânta Liturghie, pe Patriarhul din Roma, iar alții pe Patriarhul din Constantinopol?”

Atâta ne mai trebuie, după multele și feliarile lipsuri, slăbiciuni și păcate cari apasă și întristează troul nostru laolaltă! Ne mai trebuie războiul civil, pentru niște principii și neînțelegeri, vizibile și apreciable numai între teologi.

Eu socotesc că datoria noastră elementară este să fim solii păcii, unii în fața celorlalți. Cu cât suntem mai sus, ca știință, cinste și influență, în bisericile noastre, cu atâta ni-se cuvine să fim mai înțelepți și mai buni sfătuitoari ai noroadelor noastre.

Septimiu Popa este o pildă de frățescă toleranță și de românească înțelepciune. Recomand cartea lui, spre citire și meditare, tuturor celor ce se turbură și-și strică sănătatea, din pricina existenței, una lângă alta, celor două biserici românești. Desigur, că aceleași vederi și aceeași simțire stăpânesc, și la neuniți și la uniți, în păturile sănătoase ale admirabilului norod ardelenesc.

E păcat să amintim pe cei mici și nevinovați. E păcat să canalizăm spre inima poporului — de treabă, curat și românesc solidar — sablilitățile, antagonismele, cărturăria și teologia noastră, avem același Altar, același Jertfă Damneziască, același sfântă Liturghie. Avem aceleași Șapte Taine, același pogorânie și același nădejde de obștească înviere. Avem același Sfântă Scriptură și același preoți, cu același putere, recunoscută și colo și colo.

Așa trebuie să învățăm zilnic pe fiii nea-

ortodoxiei că fascismul e o creație a catolicismului, lucru recunoscut de însuși Mussolini, care a adus vorba de restaurarea aceluia Imperiu roman „Orbiterarum” și un Părinte jezuit; și așa: jezuit, consilierul intim al Ducelui i-a tălmăcit de sigur ce e aia o turmă și un singur păstor, sau teologicicește *κατολική εκκλησία*, domnia universală a Regelui Hristos.

Și acum să revenim la Anglia cu Halifax. Ea a făcut nesocotința să joageze-n politică cu Mussolini pe chestia Abisiniilor și s'a fript pentru multă-multă vreme, dacă nu pentru eternitate, căci Anglia n'are nici 500 de ani de imperialism și 2000 de universalism creștin și vine râul la mătă și Anglia la Berlin. Italia nu e fiica cea d'intăi născută a Bisericii. Dar spune Scriptura că cel mai mare va sluji celui mai mic.

Și de când fiica cea d'intăi născută a Bisericii, s'a deslipit de sânul catolicismului, oricât de bine ar fi ea, nu mai are inițiativa politicii universale ca odinioară; centrul politicii lumii e acuma la Roma.

Și nu știu cum e Mussolini asta, ce face, ce drege, vrea Dumnezeu pe semne, biruește în Africa, în Spania fixează mitralierele lui Franco în comunism, atrage Germania — axa Roma-Berlin — de partea sa, o realitate, asta cu fixarea politicii Germaniei, realitate, pe care n'a putut-o înfăptui dela război încoace nici Rusia cu tratatul de pomină dela Rapallo, nici Anglia, deși a mai încercat, nici Franța

căreia Germania i-a pus piogena-n nas cu chestia Rhinului. Citească oricine ce-a văzut d. R. Irimescu în călătoria sa în Italia, cele mai bune, cele mai mari fabrici de aeroplane, fiindcă e la mijloc binecuvântarea lui Dumnezeu: Qui mange du Pape en meurt, căci sfântul Părinte e vicarul lui Hrist: Și nu e alta cale de mântuire a lumii afară de calea lui Hristos și, pentrucă e vorba de ortodoxie adaug: Calea Vicarului Său.

Și-l văd lucrul acesta în Franța chiar și comuniștii francezi, ca să nu mai vorbesc de radicali; de d. Leon Blum; de toate formele guvernului frontului popular, cari fac curte Papel. Il vede Anglia, căci un catolic Halifax vrea să intre pe sub pielea lui Hitler, fiindcă Nolens-Volens joacă și Hitler după cum cântă catolicismul prin Mussolini.

Și d'asta mor eu, că nu văd Românii. Sunt Românii, cari se bizue pe o așa zisă superioritate apostolică a ortodoxiei asupra catolicismului; alții pe dominanța — o vorbă goală, cea mai goală dintre toate vorbele goale — acestul ortodoxism. Biserica ortodoxă, după spusa unui înalt Ierarh, e „o Biserică desorganizată. A fost greșala politicianilor noștri, crescuți în atmosfera Franței de după război, anticlericală, cari n'au iubit biserică. („Dreptatea”, Nr. 2930. 24. VIII).

Un alt înalt Ierarh la sfârșirea unei Biserici a spus: „Eu nu fac politică. Sânt... dar trebuie să recunosc cu multă plăcere, că în cel

4 ani din urmă în care a guvernat d. Tătărescu, Biserica noastră a trăit cele mai frumoase zile ale ei, dela război încoace”. („Curentul” 3512 din 8. XI. a. c).

Va să zică ortodoxia noastră a trăit cele mai frumoase zile ale ei, nu când șeful ei era 1/3 Rege, ci când a venit un guvern Tătărescu!

Zi-i ortodoxie și pacer Ci-că Episcopia ortodoxă de Maramurăș este o „Episcopie misionară”. O Biserică desorganizată și în care cele mai frumoase zile i-le dă căpeteniile laice, nu poate face misionarism, ci cel mult, slugă la dărioșă, politicianism. Misionarism face catolicismul fiindcă e Biserică de sine stătătoare. Ci-că episcopia ortodoxă de Maramurăș a fost creată să apere naționalismul la granița de Vest. — Vorbă să fie! (Vezi Nr. trecut al „Unirii”).

Cel mai mare păcat, politicicește vorbind, al nației românești, este faptul că se înșală lesne; prea lesne. Vina vine tot dela o anumită politică, care, spre a se menținea, a înșelat în fapt și a minșit cu vorba; cu inconștința cea mai abominabilă. Nu e nimica, va trece și această psihoză curând, c'au mai trecut și altele. E deajuns să spunem că naționalismul de vorbe, (nu cel de fapte, că acela încă nu se face nici nu se practică în România), e o dogmă etnică ovreiască. Deocamdată naționalismul e pus în slujba menșinerii în patrie a anumitor putregaluri și a perpetuării unor anu-

mulul nostru. Pace și frăție între cele două Biserici, cari aduc zilnic, pe altarele lor, una și același Jertfă atot-divină!

Elveția creștină. Tărișoara cantoanelor e un stat unde credința și morala creștină sunt respectate și susținute nu numai de autoritățile bisericești, ci și cele lumești. Faptul acesta îmbucurător l-a constatat și l-a reliefat, bine de curând, de pe amvonul bisericii „Notre-Dame” din Geneva, un biserican de talia lui Besson, episcopul Laussanei, Genevei și Fribourgului. Înaltul ierarh, după cum cetim în *Vita Ecclesiae* (1. 11. 37) între altele a declarat și următoarele într-o recentă cuvântare a sa:

„În duminica a treia din Septembrie, Elveția își prăznuiește an de an, ziua în care aduce, în chip deosebit, mulțumite Celui de sus. Aceasta ne este, oarecum, sărbătoarea noastră religioasă națională, după cum 1 August ne este ziua praznicului național civil... În această a treia Duminică din Septembrie, când autoritățile bisericești prescriu rugăciuni sărbătorești, autoritățile civile se asociază gestului bisericanilor, pe care, de altminteri, ele înșile l-au cerut. În Elveția cele două puteri, rămânând fiecare în sfera proprie, colaborează, cu loială înțelegere reciprocă, la binele general al țării: la cel spiritual ca și la cel temporal, fără să se confunde (deoarece confuziunea e un rău de care ne ferim mai tare ca de foc), și unindu-se în chip armonios.

„Marea majoritate a cetățenilor aprobă această stare de lucruri; se bucură de ea și vrea s-o mențină. Cei cari fac excepție, departe de a fi călăuziți de spiritul nostru autentic, nu sunt decât bieți pervertiți de idei venite de aiurea. Praznicul de azi aduce aminte lumii întregi că adevărata Elveție e creștină, după ce nu numai slujitorii altarelor, ci și magistrații îndeamnă poporul să mulțumească Proniei cerești pentru binefacerile sale, să se umilească în fața ei pentru păcatele săvârșite, pentru slăbiciunile și lașitățile de cari s'a făcut vinovată și să-i ceară și pe mai departe a-i ocroti pe toți. Elveția, tocmai fiindcă dorește pacea, se ferește să ignoreze pe Dumnezeu, care singur o poate da și de aceea îi face Celui de sus loc oficios în viața sa”.

mite situații de exploatare cinic. În ortodoxia care vrea naționalism sunt deocamdată două momente neperitoare: Circulara dela Caransebeș; o ... jëm'enfiche, și declarațiile Baro(m)etrice ale Baronetului Putre(d)cevic Horvath.

Rămâne episcopia ortodoxă a Maramurășului doar o sfidare aruncată catolicismului, tocmai acum când și în Franța se proiectează o regalitate corporativă. Asta din punct de vedere al politicii externe. Iar din punct de vedere al politicii interne un mare scandal românesc: Desbinarea bieților Valahi, în hazul și aplauzele Ungurilor, Evreilor și celorlalți minoritari din Ardeal.

În politică, politica adevărată, nu se sfidează. Se comentează. Da. Nu uitați celebrele comentarii ale lui Cezar, care a dat latinității Gallia Francilor: se lucrează chibzuit, se face operă de creație.

Într-o țară în care scandalul politicianesc a adus jărânilmea 'n sapă de lemn, moral și material, nu poți croi un nou scaun episcopesc pe lângă altele cinci: Sibiu, Cluj, Oradea, Caransebeș, Arad, la o populație de un milion și atâtea de suflete, fiindcă mâine, ca să justifice scandalul „naționalist”, o să faci de fiecare județ câte-o episcopie.

Ortodoxus

Dacă toate statele ce nu s'au declarat atee ar urma pilda Elveției, fața lumii s'ar schimba repede. Din păcate însă suntem departe de așa ceva. Și de aceea și binele râvnit de milioane și milioane e în depărtări ce par de neatins.

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc a făcut mai nou următoarele numiri: pâr. *Augustin Popa* din Ocland, la Necrilești, iar neohirotoniții *Adrian Teodorescu* și *Nicolae Pepene* la Ștenea, respectiv Crairât.

— Ven. Ordinariat de Maramureș a făcut următoarele schimbări în sinul clerului eparhial: pâr. *Alexa Berinde* din Someșeni a fost numit la Lăpușel, iar pâr. *Emil Brehaia* din Stâna, la Dumbrava.

Bărbați de stat distinși de Papa. Precum se știe, secretarul de stat al Vaticanului, card. *E. Pacelli*, a fost în vara acestui an în Franța, unde, între altele, a sfințit și basilica ridicată la Lisieux în cinstea sf. Terezia celei Mici. Puratului roman atât aci, cât și la Paris, i-s'a făcut și din partea statului francez, o primire oficială princiară. Pentru aceasta și pentru multe alte vrednicii, Sf. Părinte a decorat pe d. Chautemps, premierul francez actual, cu insigniile ordinului Pius, iar pe d. Delbos, ministrul de externe, cu marea cruce a ordinului Gregoriu cel Mare.

Nouii cardinali. Zilele acestea se ține în Vatican un consistor seeret în care Sf. Părinte va crea cinci cardinali noi. Se dă ca sigur că noii purpurați vor fi următorii: *Hinsley*, mitropolit de Westminster (Anglia); *Gerlier*, arhiepiscop și mitropolit de Lyon (Franța), hirotonit numai după războiul mondial, în care a luptat, pe front, până la sfârșit; *Pizzardo*, arhiepiscop titular de Nicea și secretar al Congregației cauzelor extraordinare; *Pellegrinetti*, arhiepiscop și nunțiu de Belgrad și *Piazza*, călugăr carmelit și, din 1935, patriarh al Venetiei.

Onomastica Msgr. Andrea Cassulo. Reprezentanții bisericii noastre din București, ca și ai bisericii latine, au ținut ca de ziua numelui său — s. Andrei, 30 Noemvrie — să felicite pe trimisul Sf. Părinte și reprezentantul Vaticanului în România. Cu acest prilej pâr. Dr. Dominic Neculăeș, franciscan unit, a rostit un cuvânt omagial în italienește, iar pâr. Aurel Rusu în românește. Ilustrul prelat și diplomat bisericesc a răspuns în românește, stăruind îndeosebi asupra marelui datorințe române și creștine: „Precum se îndreaptă copilul către mamă, așa și voi Românii trebuie să vă îndreptați spre Roma”. — Ad multos annos!

Locale. Duminica viitoare, a Sfinților Strămoși, va predica în catedrală pâr. *Ioan Sâmpăleanu*, prof. la Școala Normală de băieți.

— Duminica trecută „*Reun. Mariană*” a Școlii Normale de Fete de sub conducerea pâr. Dr. *Augustin Ciungan*, a aranjat o bine izbutită *ședință festivă* cu un punct de cor dirijat de dna prof. *Vet. Popa*; o cuvântare ocazională rostită de eleva Alexandrina Bălan; o scenetă alegorică (Jertfa) și o dramă în trei acte (Irina) jucată de 9 eleve.

— Ziua de 1 Decembrie a fost sărbătorită cu fast deosebit. După *Tedeum*-ul din catedrală, slujit de pâr. Dr. *Victor Macaveiu*, vicar general, în sobor de preoți, a avut loc, în Palatul Cultural, un *festival* aranjat de „Astra”, desp. Blaj. Programul s'a început cu Imnul regal, după care a urmat conferința ocazională rostită de pâr. Gregoriu Pădureanu, profesor, apoi s'a continuat cu declamări din C. Moldoveanu, Mircea Rădulescu și P. Dulfu, și cu puncte de cor și muzicale, e-

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

secutate de corurile școalelor normale și de a Academiei Teologice, precum și de fantara școlii normale de băieți.

Convertire cu răsunet. Directoara spitalului din Monrovia, Miss *Clutworthy*, după cum e informată agenția „Fides”, s'a făcut catolică. Faptul a stârnit, pe drept cuvânt, mare senzație, pentru că spitalul din chestie era încredințat misionarilor anglicani, ziși ai „Sf. Cruci”, iar directoara convertită era călugăriță protestantă. Și încă o călugăriță cu studii înalte și cu experiență bogată, întru cât avea doctoratul în medicină dela universitatea din Londra și, înainte de a fi chemată în fruntea spitalului din Monrovia, deprinsese profesiunea medicală vreme de șapte ani în Africa de Sud și Tanganika.

„Astru” bucureștean are comitet nou. În 28 Noemvrie c., „Asociația Studenților Români Uniți” („Astru”) din Capitala Țării și-a ținut, la parohia noastră „Sf. Vasile” din str. Polonă adunarea generală. Cu acest prilej tânăra asociație și-a ales *Comitetul* următor: *președinte*: Coriolan Gheție; *vicepreședinte*: Gh. Cipăianu; *secretar general*: Sabin Pop; *controlor*: I. Hoblea; *cassier*: T. Radu; *secretar de ședință*: Ionel I. Soresanu; *membri în comitet*: Vasile Berinde și I. Caliani; *bibliotecar*: V. I. Horvat. — Darul Domnului să fie cu toate gândurile și acțiunile bune ale acestei asociații cu însemnate resturi pentru prezent și viitor!

Țară pe cale să dispară. Nici nu vine omului să creadă că-i vorba de Norvegia cea chibzuită. Și totuși așa este. Dintr'o statistică norvegiană, publicată de curând, reiese că mortalitatea depășește nașterile în chip catastrofal. În capitala Norvegiei, în Oslo, din 118.000 familii 90.000 nu au copii. Iar numărul familiilor cu mai mult de trei copii nu trece de o mie. Fenomenul nu e nou. Dar e cu atât mai ciudat, întrucât statul și populația — e lucru constat — se îmbogățesc mereu; numărul persoanelor excepțional de bogate, cum remarcă și „*Timpul*”, devine tot mai mare, iar belșugul se resimte și în cele mai modeste straturi ale populației. — Neliniștit de perspectiva sinistă ce se desenează la orizont, guvernul studiază modalitățile cele mai eficace pentru remedierea răului...

Spre știre. Se aduce la cunoștința generală că dl inspector *Athanasie Ghermann* din Ministerul Muncii, a fost însărcinat cu conducerea Inspectoratului Muncii, Regiunea XIV Sibiu. — *Inspectoratul Muncii*.

FRIDERIC HÖNIG

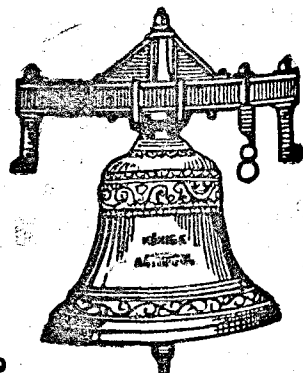
ARAD, STRADA BARIȚIU 10-21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată

Rechizite și scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — *Telefon 376*.

Citiți și răspândiți

„UNIREA”